

Bruxelles, 17. ožujka 2021.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0331(COD)

14308/1/20
REV 1 ADD 1

CT 122
ENFOPOL 355
COTER 121
JAI 1135
CYBER 285
TELECOM 281
FREMP 149
AUDIO 70
DROIPEN 127
CODEC 1412
PARLNAT 147

OBRAZLOŽENJE VIJEĆA

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o borbi protiv širenja terorističkog
sadržaja na internetu
– obrazloženje Vijeća
– donijelo Vijeće 16. ožujka 2021.

I. UVOD

1. Komisija je 12. rujna 2018. Vijeću i Europskom parlamentu podnijela navedeni Prijedlog¹ uredbe o sprečavanju širenja terorističkih sadržaja na internetu. Pravna osnova prijedloga jest članak 114. [Usklađivanje zakonodavstava] Ugovora o funkcioniranju Europske unije te se na njega primjenjuje redovni zakonodavni postupak.
2. Vijeće se dopisom od 24. listopada 2018. savjetovalo s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom (EGSO), koji je na svojem plenarnom zasjedanju 12. prosinca 2018.² iznio mišljenje o prijedlogu.
3. Vijeće je 6. prosinca 2018. postiglo dogovor o općem pristupu³ u pogledu terorističkog sadržaja na internetu koji je predstavljao mandat za pregovore s Europskim parlamentom u okviru redovnog zakonodavnog postupka.
4. Europski nadzornik za zaštitu podataka 12. veljače 2019. poslao je Europskom parlamentu, Komisiji i Vijeću „službene primjedbe” o nacrtu uredbe⁴. Agencija Europske unije za temeljna prava istoga je dana, slijedom zahtjeva Europskog parlamenta od 6. veljače 2019., izdala mišljenje o prijedlogu⁵.
5. Europski parlament 17. travnja 2019., s 308 glasova za, 204 glasa protiv i 70 suzdržanih, donio je stajalište u prvom čitanju⁶ o prijedlogu Komisije, koje je sadržavalo 155 amandmana na prijedlog Komisije.

¹ 12129/18 + ADD 1 – 3.

² SL C 110, 22.3.2019., str. 67. (15729/19).

³ 15336/18.

⁴ Ref. 2018-0822 D2545 (WK 9232/2019).

⁵ Mišljenje FRA-e – 2/2019 (WK 9235/2019).

⁶ Vidjeti 8663/19 (Informativna napomena GIP-a 2 (međuinstitucijski odnosi) COREPER-u u kojoj se predstavlja ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu); mandat Parlamenta potvrđen je na plenarnoj sjednici 10. i 11. listopada 2019.

6. Vijeće i Europski parlament u listopadu 2019. započeli su pregovore s ciljem postizanja ranog dogovora u drugom čitanju. Pregovori su uspješno završeni 10. prosinca 2020. postizanjem privremenog dogovora Europskog parlamenta i Vijeća o kompromisnom tekstu.
7. COREPER II 16. prosinca 2020. analizirao je i privremeno potvrdio konačni kompromisni tekst s obzirom na dogovor postignut s Europskim parlamentom⁷.
8. Odbor Europskog parlamenta za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (LIBE) potvrdio je taj kompromis 11. siječnja 2021. Predsjednik Odbora LIBE 13. siječnja uputio je dopis predsjedniku COREPER-a II kako bi ga obavijestio da će, ako Vijeće formalno proslijedi svoje stajalište Europskom parlamentu u obliku iz Priloga tom dopisu, predložiti da se na plenarnoj sjednici stajalište Vijeća usvoji bez amandmana, podložno pravno-lingvističkoj provjeri, u drugom čitanju Europskog parlamenta⁸.

⁷ 12906/20.

⁸ 5634/21.

II. CILJ

9. Uredbom se pruža jasan pravni okvir kojim se utvrđuju odgovornosti država članica i pružateljâ usluga smještaja na poslužitelju u cilju sprečavanja zlouporabe usluga smještaja na poslužitelju za širenje terorističkog sadržaja na internetu i jamčenja neometanog funkcioniranja digitalnog jedinstvenog tržišta uz istodobno osiguravanje povjerenja i sigurnosti u internetskom okruženju. Osobito, njome se nastoji pojasniti odgovornost pružatelja usluga smještaja na poslužitelju za sigurnost njihovih usluga te za brzu i učinkovitu borbu protiv, utvrđivanje i uklanjanje terorističkog sadržaja na internetu ili onemogućavanje pristupa tom sadržaju. Njome se stvara nov i učinkovit operativni instrument za uklanjanje terorističkog sadržaja omogućavanjem izdavanja naloga za uklanjanje koji imaju prekogranični učinak. Osim toga, cilj je zadržati zaštitne mjere kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja i informiranja u otvorenom i demokratskom društvu te slobodu poduzetništva. Uredbom se predviđa uklanjanje terorističkog sadržaja u roku od najviše sat vremena od primitka naloga za uklanjanje te se utvrđuju odgovornosti internetskih platformi u pogledu uklanjanja takvog sadržaja. Osim mogućnosti pravne zaštite zajamčenih pravom na djelotvoran pravni lijek, Uredbom se uvodi niz zaštitnih mjera i mehanizama za podnošenje pritužbi.
10. Nadležno tijelo ili tijela svake države članice mogu izdati nalog za uklanjanje bilo kojem pružatelju usluga smještaja na poslužitelju koji nudi usluge unutar EU-a. Nadležno tijelo ili tijela u državi članici u kojoj pružatelj usluga ima glavni poslovni nastan imat će pravo i, na temelju obrazloženog zahtjeva pružateljâ usluga smještaja na poslužitelju ili pružateljâ sadržaja, obvezu provjeriti nalog za uklanjanje ako se smatra da nalog ozbiljno ili očito krši samu Uredbu, ili krši temeljna prava utvrđena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Države članice trebale bi donijeti pravila o sankcijama za povrede obveza, uzimajući u obzir, među ostalim, njihovu prirodu i veličinu dotičnog poduzeća.

III. ANALIZA STAJALIŠTA VIJEĆA U PRVOM ČITANJU

OPĆENITO

11. Europski parlament i Vijeće vodili su pregovore s ciljem postizanja dogovora u drugom čitanju na temelju stajališta Vijeća u prvom čitanju koje je Parlament mogao prihvatiti kao takvo. Tekst stajališta Vijeća u prvom čitanju o Uredbi o sprečavanju širenja terorističkog sadržaja na internetu u potpunosti odražava kompromis postignut između dvaju suzakonodavaca uz pomoć Europske komisije.

SAŽETAK GLAVNIH PITANJA

12. Na zahtjev Europskog parlamenta naslov Uredbe promijenjen je u „Uredba o borbi protiv [...] širenja terorističkog sadržaja na internetu”.
13. Definicija „terorističkog sadržaja” u skladu je s definicijama relevantnih kaznenih djela iz Direktive o suzbijanju terorizma⁹. Kad je riječ o području primjene, stajalište Vijeća u prvom čitanju obuhvaća materijal koji se širi u javnosti, tj. potencijalno neograničenom broju osoba. Materijale koji se šire u obrazovne, novinarske, umjetničke ili istraživačke svrhe ili u svrhu podizanja svijesti radi sprečavanja ili suzbijanja terorizma ne bi trebalo smatrati terorističkim sadržajem. To uključuje i sadržaj kojim se izražavaju polemička ili kontroverzna stajališta u okviru javne rasprave o osjetljivim političkim pitanjima. Stvarna svrha tog širenja utvrđuje se procjenom. Također je određeno da se Uredbom ne mijenja obveza poštovanja prava, sloboda i načela iz članka 6. UEU-a i njezinom se primjenom ne dovodi u pitanje temeljna načela koja se odnose na slobodu izražavanja i informiranja, uključujući slobodu i pluralizam medija.

⁹ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

14. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju poduzimaju odgovarajuće, razumne i proporcionalne mjere kako bi djelotvorno spriječili zlouporabu svojih usluga za širenje terorističkog sadržaja na internetu. Ako su pružatelji usluga smještaja na poslužitelju izloženi terorističkom sadržaju, morat će poduzeti posebne mjere kako bi zaštitili svoje usluge od širenja tog sadržaja. Dogovorenim tekstom tri članka, odnosno članak 3. (Obveza dužne pažnje), članak 6. (Proaktivne mjere) i članak 9. (Zaštitne mjere u vezi s proaktivnim mjerama), spajaju se u jedan članak o „posebnim mjerama”. Odabir tih mjera u nadležnosti je pojedinačnog pružatelja usluga smještaja na poslužitelju. U stajalištu Vijeća u prvom čitanju jasno je navedeno da pružatelj usluga smještaja na poslužitelju može primijeniti različite mjere za borbu protiv širenja terorističkog sadržaja, uključujući automatizirane mjere, koje se mogu prilagoditi sposobnostima pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i prirodi ponuđenih usluga. Ako nadležno tijelo smatra da posebne mjere koje su uspostavljene nisu dovoljne za rješavanje rizikâ, bit će u mogućnosti zahtijevati donošenje dodatnih odgovarajućih, djelotvornih i proporcionalnih posebnih mjera. Međutim, zahtjev za provedbu takvih dodatnih posebnih mjera ne bi trebao dovesti do opće obveze za praćenjem ili sudjelovanja u aktivnom traženju činjenica u smislu članka 15. stavka 1. Direktive 2000/31/EZ¹⁰ ili do obveze za upotrebom automatiziranih alata. Kako bi se osigurala transparentnost, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju morat će objavljivati godišnja izvješća o transparentnosti u pogledu radnji poduzetih protiv širenja terorističkog sadržaja.
15. Uloga države članice domaćina u vezi s nalogima za uklanjanje s prekograničnim učincima ojačana je uvođenjem postupka provjere: nadležno tijelo države članice u kojoj pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ima glavni poslovni nastan ili pravnog zastupnika može, na vlastitu inicijativu, provjeriti nalog za uklanjanje koji su izdala nadležna tijela druge države članice kako bi utvrdilo krši li se njime ozbiljno ili očito Uredbu ili temeljna prava utvrđena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Na obrazloženi zahtjev pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pružatelja sadržaja, država članica domaćin obvezna je provjeriti postoji li takva povreda.

¹⁰ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

16. Osim u opravdanim hitnim slučajevima, pružateljima usluga smještaja na poslužitelju koji prethodno nisu primili nalog za uklanjanje od tog tijela trebalo bi poslati obavijest barem 12 sati prije koja uključuje informacije o primjenjivim postupcima i rokovima, posebno kako bi se smanjilo opterećenje za mala i srednja poduzeća (MSP-ove).
17. Članak o prijavama, tj. mehanizmu putem kojeg se pružatelje usluga smještaja na poslužitelju upozorava na teroristički sadržaj kako bi oni na dobrovoljnoj osnovi razmotrili je li sadržaj u skladu s njihovim uvjetima briše se, ali se u uvodnoj izjavi pojašnjava da prijave ostaju na raspolaganju državama članicama i Europolu.
18. Teroristički sadržaj koji je uklonjen ili kojemu je onemogućen pristup na temelju naloga za uklanjanje ili posebnih mjera mora se čuvati šest mjeseci nakon uklanjanja ili onemogućavanja pristupa, što se može produljiti ako je i onoliko koliko je potrebno u vezi s preispitivanjem.
19. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na slučajeve u kojima pružatelji usluga smještaja na poslužitelju krše Uredbu. Sankcije mogu biti u različitim oblicima, uključujući službena upozorenja u slučaju manjih povreda ili novčane kazne u odnosu na teže povrede. U stajalištu Vijeća u prvom čitanju utvrđuje se koje povrede podliježu sankcijama te koje su okolnosti relevantne za procjenu vrste i razine tih sankcija. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju mogu biti kažnjeni iznosom do 4 % svojeg svjetskog prometa ako sustavno ili kontinuirano ne poštuju pravilo jednog sata za uklanjanje terorističkog sadržaja ili onemogućavanje pristupa tom sadržaju.

IV. ZAKLJUČAK

20. Stajalište Vijeća u cijelosti odražava kompromis postignut tijekom pregovora između Europskog parlamenta i Vijeća uz pomoć Komisije. Taj je kompromis potvrđen dopisom koji je predsjednik Odbora LIBE Europskog parlamenta 13. siječnja 2021. uputio predsjedniku COREPER-a II.